

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

21 ianuarie 2015*

„Trimitere preliminară — Politică socială — Directiva 2000/78/CE — Articolul 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) și articolul 6 alineatele (1) și (2) — Tratat diferentiat pe motive de vârstă — Funcție publică — Sistem de pensii — Reglementare națională care exclude luarea în calcul a perioadelor de școlarizare realizate înaintea vârstei de 18 ani”

În cauza C-529/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgerichtshof (Austria), prin decizia din 16 septembrie 2013, primită de Curte la 8 octombrie 2013, în procedura

Georg Felber

împotriva

Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a doua, și domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (raportor) și J. L. da Cruz Vilaça, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și de D. Martin, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și a articolului 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) și a articolului 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 7).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Felber, pe de o parte, și Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur (ministrul federal pentru învățământ, artă și cultură, denumită în continuare „Bundesministerin”), pe de altă parte, cu privire la refuzul Bundesministerin de a lua în considerare perioade de școlarizare anterioare intrării în serviciu a domnului Felber, pentru calcularea drepturilor sale de pensie.

Cadrul juridic

Directiva 2000/78

- 3 În conformitate cu articolul 1 din Directiva 2000/78, aceasta „are ca obiectiv stabilirea unui cadru general de combatere a discriminării pe motive de apartenență religioasă sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, în vederea punerii în aplicare, în statele membre, a principiului egalității de tratament”.
- 4 Articolul 2 din această directivă prevede:

„(1) În sensul prezentei directive, prin principiul egalității de tratament se înțelege absența oricărei discriminări directe sau indirecte, bazate pe unul din motivele menționate la articolul 1.

(2) În sensul alineatului (1):

(a) o discriminare directă se produce atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratată într-o situație asemănătoare o altă persoană, pe baza unuia dintre motivele menționate la articolul 1;

[...]”
- 5 Articolul 3 din directiva menționată, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatele (1) și (3):

„(1) În limitele competențelor conferite Comunității, prezenta directivă se aplică tuturor persoanelor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește:

[...]

(c) condițiile de încadrare și de muncă, inclusiv condițiile de concediere și de remunerare;

[...]

(3) Prezenta directivă nu se aplică plăților de orice natură efectuate de regimurile publice sau asimilate, inclusiv de regimurile publice de securitate socială sau de protecție socială.”

6 Articolul 6 din aceeași directivă are următorul cuprins:

„(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 2 alineatul (2), statele membre pot prevedea că un tratament diferențiat pe motive de vârstă nu constituie o discriminare atunci când este justificat în mod obiectiv și rezonabil, în cadrul dreptului național, de un obiectiv legitim, în special de obiective legitime de politică a ocupării forței de muncă, a pieței muncii și a formării profesionale, iar mijloacele de realizare a acestui obiectiv sunt corespunzătoare și necesare.

Tratamentul diferențiat se poate referi în special la:

(a) aplicarea unor condiții speciale de acces la un loc de muncă și la formarea profesională, de încadrare și de muncă, inclusiv a condițiilor de concediere și de remunerare, pentru tineri, lucrători în vârstă și pentru cei care au persoane în întreținere, pentru a favoriza integrarea lor profesională sau pentru a le asigura protecția;

(b) stabilirea unor condiții minime de vârstă, de experiență profesională sau de vechime în muncă, pentru accesul la încadrare în muncă sau pentru anumite avantaje legate de încadrarea în muncă;

[...]

(2) Fără a aduce atingere articolului 2 alineatul (2), statele membre pot să prevadă că nu constituie discriminare luarea în considerare a criteriului vârstei la stabilirea, pentru regimurile profesionale de securitate socială, a unei vârste pentru aderare sau admitere la prestațiile de pensie sau invaliditate, inclusiv la fixarea, pentru aceste regimuri, a unor vârste diferite pentru lucrători sau pentru categorii de lucrători și la utilizarea, în cadrul acestor regimuri, a criteriilor de vârstă în calculele actuariale, cu condiția ca acestea să nu se traducă prin discriminări pe motive de sex.”

7 Articolul 7 din Directiva 2000/78, intitulat „Acțiune pozitivă și măsuri specifice”, prevede la alineatul (1):

„Pentru a se asigura deplina egalitate în viața profesională, principiul egalității de tratament nu împiedică niciun stat membru să mențină sau să adopte măsuri specifice destinate a preveni sau compensa dezavantajele legate de unul din motivele prevăzute la articolul 1.”

Dreptul austriac

8 Articolele 53, 54 și 56 din Legea federală din 18 noiembrie 1965 privind drepturile de pensie ale funcționarilor federali, ale urmașilor lor și ale membrilor familiei lor (Legea pensiilor din 1965) [Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965)] (BGBl., 340/1965, denumită în continuare „PG 1965”) aveau, în versiunea în vigoare la data situației de fapt din litigiul principal, următorul conținut:

„Perioade anterioare intrării în serviciu luate în considerare pentru calcularea punctelor de pensionare

Articolul 53

(1) Perioadele asimilabile sunt cele enumerate la alineatele (2)-(4), în măsura în care sunt anterioare datei la care începe să curgă perioada de serviciu [a funcționarului] federal care poate fi luată în considerare în vederea calculării pensiei. Aceste perioade sunt contabilizate prin deducere.

(2) Sunt contabilizate următoarele perioade:

[...]

- h) durata unui ciclu complet de studii realizat într-o [...] instituție de învățământ gimnazial tehnic sau profesional, într-o instituție de învățământ liceal tehnic sau profesional, într-o academie sau într-o instituție de învățământ similară, cu condiția ca durata minimă de școlarizare să nu fi fost depășită,

[...]

Excluderea de la luarea în calcul și renunțarea

Articolul 54

[...]

(2) Nu sunt luate în calcul perioadele asimilabile următoare:

(a) perioadele realizate de funcționar înainte de împlinirea vârstei de 18 ani [...]

[...]

Prestație specială

Articolul 56

(1) Funcționarul trebuie să plătească o cotizație specială în măsura în care Bund nu primește, pentru perioadele asimilabile luate în calcul, un quantum numit de transfer, în conformitate cu normele dreptului securității sociale [...]"

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 Domnul Felber, născut în anul 1956, are ocupația de profesor și este funcționar în serviciul Bund (statul federal) din anul 1991.
- 10 În vederea calculării drepturilor sale de pensie, perioadele asimilabile anterioare intrării sale în serviciul administrației au fost determinate printr-o decizie adoptată în anul 1992. În vederea calculării drepturilor de pensie ale domnului Felber au fost luate în considerare doar perioadele de studii și de activitate profesională realizate după vârsta de 18 ani. În consecință, perioada de studii realizată de acesta înaintea vârstei de 18 ani, în speță trei ani de studii, nu a fost contabilizată. Întemeindu-se pe Hotărârea Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381), domnul Felber a solicitat ca această perioadă să fie luată în calcul sau să poată fi răscumpărată prin plata unei cotizații speciale.
- 11 Prin decizia din 25 noiembrie 2010, Landesschulrat für Salzburg (Academia Landului Salzburg) i-a respins cererea pentru motivul că articolul 54 alineatul (2) litera a) din PG 1965 nu permite luarea în calcul a perioadelor de studii realizate înainte de împlinirea vârstei de 18 ani pentru funcționarii cărora, precum domnului Felber, li se aplică articolul 88 alineatul (1) din PG 1965, întrucât au fost angajați anterior datei de 1 mai 1995. Domnul Felber a contestat această decizie a Landesschulrat für Salzburg în fața Bundesministerin, însă aceasta i-a respins contestația prin decizia din 1 decembrie 2011.
- 12 Ulterior, domnul Felber a introdus o cale de atac împotriva acestei decizii la Verfassungsgerichtshof (Curtea Constituțională), care, prin decizia din 5 martie 2012, și-a declinat competența în favoarea instanței de trimitere. Verfassungsgerichtshof a apreciat însă că faptul că normele aplicabile în materia recunoașterii în calculul quantumului pensiilor a unor perioade de studii anterioare intrării în serviciu

se îndepărtează de cele aplicabile în materia recunoașterii acestor perioade în vederea determinării cuantumului remunerației funcționarilor este compatibil cu principiul constituțional al egalității de tratament.

- 13 Potrivit instanței de trimitere, Hotărârea Hütter (EU:C:2009:381) impune să se procedeze la un nou calcul nediscriminatoriu al perioadelor de activitate profesională și al perioadelor de studii realizate de agentul respectiv înaintea vârstei de 18 ani. În consecință, ridică problema dacă este necesar să procedeze la acest nou calcul nediscriminatoriu nu numai pentru drepturile salariale, ci și pentru drepturile de pensie.
- 14 În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Fără a aduce atingere articolului 52 alineatul (1) din [cartă] și articolului 6 din [Directiva 2000/78], luarea în calcul a perioadelor de studiu gimnazial sau liceal tehnic sau profesional drept perioade anterioare de vechime în muncă numai în cazul în care au fost realizate după împlinirea de către funcționar a vârstei de 18 ani, aceste perioade anterioare de vechime în muncă fiind relevante nu doar pentru dreptul la pensie, ci și pentru cuantumul pensiei, și această pensie (pensia totală) fiind considerată potrivit dreptului național drept o acordare în continuare a unei remunerații în cadrul unui raport de muncă de drept public care continuă și după pensionarea funcționarului, reprezintă un tratament diferențiat (direct) pe motive de vârstă în sensul articolului 21 alineatul (1) din cartă, respectiv al articolului 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din [această] directivă?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, ținând seama de lipsa unui motiv justificativ în sensul articolului 52 alineatul (1) din cartă și al articolului 6 din [Directiva 2000/78] (a se vedea în acest sens a treia întrebare), un funcționar se poate întemeia, în cadrul unei proceduri privind o cerere referitoare la luarea în calcul a perioadelor anterioare de vechime în muncă, pe aplicarea directă a articolului 21 din cartă și a articolului 2 din [Directiva 2000/78] și în cazul în care la acest moment nu este încă la pensie, având în vedere și faptul că, în conformitate cu dreptul național – în cazul în care la momentul pensionării situația juridică rămâne aceeași –, în cadrul unei proceduri de calculare a punctelor de pensionare sau în cazul depunerii unei noi cereri de luare în calcul a acestor perioade i se poate opune caracterul definitiv al hotărârii de respingere a unei astfel de cereri?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ, acest tratament diferențiat în sensul articolului 52 alineatul (1) din cartă sau al articolului 6 alineatul (1) sau (2) din [Directiva 2000/78] este justificat întrucât:
- a) permite și persoanelor a căror zi de naștere este ulterioară datei începerii anului școlar din anul în care aceste persoane au început studiile, respectiv persoanelor care urmează o formă de învățământ prelungit, motiv pentru care trebuie să frecventeze școala pentru a-și termina studiile și după împlinirea vârstei de 18 ani, să beneficieze de aceleași condiții de care beneficiază persoanele care au finalizat studiile gimnaziale sau liceale tehnice sau profesionale înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, și în cazul în care luarea în calcul a perioadelor de studii urmate după împlinirea vârstei de 18 ani nu este limitată la cazurile amintite;
- b) permite excluderea din vechimea în muncă necesară în vederea pensionării a perioadelor în care, în general, nu a existat nicio încadrare în muncă și în care, în mod corespunzător, nu au fost plătite contribuții; există o astfel de justificare indiferent de aspectul că nici pentru perioadele în care sunt frecventate cursurile școlii gimnaziale sau liceale tehnice sau profesionale după împlinirea vârstei de 18 ani nu există în primul rând obligația de a acorda prestații, iar în cazul în care asemenea perioade de școlarizare se iau în considerare mai târziu trebuie să se acorde totuși o prestație specială cu titlu de pensie,

- c) excluderea luării în calcul a perioadelor anterioare de vechime în muncă realizate înainte de împlinirea vârstei de 18 ani trebuie asimilată stabilirii «pentru regimurile profesionale de securitate socială, a unei vârste pentru aderare» în sensul articolului 6 alineatul (2) din [Directiva 2000/78]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 15 Prin intermediul întrebărilor formulate, instanța de trimitere solicită Curții să interpreteze principiul nediscriminării pe motive de vârstă, astfel cum este consacrat la articolul 21 din cartă și materializat în Directiva 2000/78.
- 16 Astfel cum decurge din jurisprudența Curții, în cazul în care adoptă măsuri care intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/78, care concretizează, în domeniul încadrării în muncă și al muncii, principiul nediscriminării pe motive de vârstă, statele membre trebuie să acționeze cu respectarea acestei directive (a se vedea în acest sens Hotărârea Prigge și alții, C-447/09, EU:C:2011:573, punctul 48, precum și Hotărârea Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt, C-132/11, EU:C:2012:329, punctul 22).
- 17 În aceste condiții, este necesar să se examineze întrebările adresate în cadrul litigiului principal, dintre administrația națională și un particular, exclusiv în lumina Directivei 2000/78.

Cu privire la prima și la a treia întrebare

- 18 Prin intermediul primei și al celei de a treia întrebări formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) și articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2000/78 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care exclude luarea în calcul a perioadelor de școlarizare realizate de un funcționar înaintea vârstei de 18 ani în vederea acordării dreptului de pensie și a calculării cuantumului pensiei sale pentru limită de vârstă, deși aceste perioade sunt luate în calcul atunci când sunt realizate după ce a împlinit această vârstă.
- 19 Este necesar, în primul rând, să se verifice dacă reglementarea națională în discuție în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/78. În acest sens, din articolul 3 alineatul (1) literele (a) și (c) din Directiva 2000/78 rezultă că aceasta se aplică, în cadrul competențelor conferite Uniunii Europene, „tuturor persoanelor, atât în sectorul public, cât și în cel privat, inclusiv organismelor publice”, în ceea ce privește, pe de o parte, „condițiile de acces la încadrare în muncă [...], inclusiv criteriile de selecție și condițiile de recrutare, oricare ar fi ramura de activitate și la toate nivelurile ierarhiei profesionale”, și, pe de altă parte, „condițiile de încadrare și de muncă, inclusiv condițiile de concediere și de remunerare”.
- 20 Domeniul de aplicare al Directivei 2000/78 trebuie astfel înțeles, în lumina articolului 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (3) din această directivă coroborat cu considerentul (13) al directivei menționate, în sensul că nu acoperă sistemele de securitate socială și de protecție socială ale căror beneficii nu sunt asimilate unei remunerații, în sensul atribuit acestui termen în aplicarea articolului 157 alineatul (2) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea HK Danmark, C-476/11, EU:C:2013:590, punctul 25, și Hotărârea Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, punctul 25).

- 21 Noțiunea „remunerație”, în sensul articolului 157 alineatul (2) TFUE, cuprinde toate avantajele în numerar sau în natură, prezente sau viitoare, cu condiția să fie acordate, chiar dacă indirect, de către angajator lucrătorului ca urmare a unui raport de muncă (Hotărârea HK Danmark, EU:C:2013:590, punctul 26, și Hotărârea Dansk Jurist- og Økonomforbund, EU:C:2013:603, punctul 26).
- 22 În cauza principală este în discuție neluarea în considerare, pentru calcularea punctelor de pensionare, a perioadelor de școlarizare realizate de domnul Felber înaintea vârstei de 18 ani și anterioare intrării sale în serviciul Bund.
- 23 Astfel cum reiese din decizia de trimitere, cuantumul pensiei pentru limită de vârstă depinde de perioadele de serviciu și de perioadele asimilabile, precum și de remunerația pe care o primea funcționarul. Pensia pentru limită de vârstă constituie o viitoare plată în numerar, efectuată de angajator în beneficiul angajaților, ca o consecință directă a raportului de muncă dintre aceștia. Astfel, această pensie este considerată, potrivit dreptului național, drept o acordare în continuare a unei remunerații în cadrul unui raport de muncă care continuă și după pensionarea funcționarului. Această pensie constituie, astfel, o remunerație în sensul articolului 157 alineatul (2) TFUE.
- 24 Din cele ce precedă rezultă că, prin excluderea unei părți dintre funcționari de la beneficiul luării în considerare a perioadelor de școlarizare realizate după vârsta de 18 ani, în vederea calculării unei astfel de pensii pentru limită de vârstă, articolul 54 alineatul (2) litera a) din PG 1965 afectează condițiile de remunerare a acestor funcționari, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2000/78. Prin urmare, această jurisprudență se aplică unei situații precum cea în discuție în litigiul principal.
- 25 În ceea ce privește, în al doilea rând, aspectul dacă reglementarea națională în cauză în litigiul principal conține un tratament diferențiat pe motive de vârstă cu privire la încadrarea în muncă și la ocuparea forței de muncă, trebuie constatat că, potrivit articolului 2 alineatul (1) din Directiva 2000/78, în sensul acestei directive, prin „principiul egalității de tratament” se înțelege lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte bazate pe unul dintre motivele menționate la articolul 1 din această directivă, printre care figurează vârsta. Articolul 2 alineatul (2) litera (a) din aceasta precizează că, în sensul alineatului (1) al acestui articol, o discriminare directă se produce atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratată o altă persoană care se află într-o situație asemănătoare, pe baza unuia dintre motivele menționate la articolul 1 din directiva menționată.
- 26 În conformitate cu articolul 53 alineatul (2) litera h) din PG 1965, trebuie luată în calcul durata unui ciclu complet de studii realizat de funcționar într-o instituție de învățământ gimnazial sau liceal tehnic sau profesional, într-o academie sau într-o instituție de învățământ similară, cu condiția ca durata minimă de școlarizare să nu fi fost depășită. Articolul 54 alineatul (2) litera a) din PG 1965 limitează însă această luare în calcul la perioadele realizate de funcționar după împlinirea vârstei de 18 ani.
- 27 Astfel cum arată instanța de trimitere, o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal favorizează persoanele care încheie sau parcurg un asemenea ciclu de studii după împlinirea vârstei de 18 ani, în condițiile în care doar acestea vor beneficia de luarea în calcul a perioadelor de școlarizare realizate într-o instituție de învățământ gimnazial sau liceal tehnic sau profesional anterior intrării în funcție în serviciul Bund. O reglementare de această natură instituie o diferență de tratament între persoane, în funcție de vârsta la care acestea și-au urmat studiile. Acest criteriu poate determina un tratament diferențiat între două persoane care au urmat același tip de studii, și aceasta exclusiv în funcție de vârsta fiecăreia dintre aceste persoane. O astfel de dispoziție instituie, în consecință, un tratament diferențiat bazat în mod direct pe criteriul vârstei, în sensul articolului 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din Directiva 2000/78 (a se vedea prin analogie Hotărârea Hütter, EU:C:2009:381, punctul 38).

- 28 În al treilea rând, este necesar să se examineze dacă acest tratament diferențiat nu poate fi totuși justificat din perspectiva prevederilor articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2000/78.
- 29 Primul paragraf al acestei dispoziții precizează că statele membre pot prevedea că un tratament diferențiat pe motive de vârstă nu constituie o discriminare atunci când este justificat în mod obiectiv și rezonabil, în cadrul dreptului național, de un obiectiv legitim, în special de obiective legitime de politică a ocupării forței de muncă, a pieței muncii și a formării profesionale, iar mijloacele destinate realizării acestui obiectiv sunt corespunzătoare și necesare.
- 30 În ceea ce privește, în primul rând, aspectul dacă scopul urmărit de reglementarea națională în discuție în litigiul principal este legitim, Curtea a statuat în mod repetat că statele membre dispun de o marjă largă de apreciere nu numai în alegerea urmăririi unui obiectiv determinat printre alte obiective în materie de politică socială și de ocupare a forței de muncă, ci și în ceea ce privește definirea măsurilor prin care acest obiectiv poate fi realizat (Hotărârea Specht și alții, C-501/12-C-506/12, C-540/12 și C-541/12, EU:C:2014:2005, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 31 În această privință, din dosarul de care dispune Curtea reiese că luarea în considerare a perioadelor anterioare intrării în serviciu a funcționarului, realizate de acesta în afara raportului de muncă, reprezintă o normă derogatorie care a fost introdusă pentru a nu îi defavoriza, în privința dobândirii drepturilor de pensie, pe funcționarii care au urmat studii superioare anterior intrării în funcție în serviciul Bund, în raport cu cei a căror angajare nu este supusă niciunei condiții speciale privind studiile și care au putut, în consecință, să intre în funcție în serviciul Bund de la vârsta de 18 ani. Astfel, normele privind sistemul de pensii al funcționarilor ar fi concepute astfel încât cariera globală care trebuie luată în considerare în vederea calculării quantumului pensiei pentru limită de vârstă începe la vârsta minimă cerută pentru intrarea în serviciul statului. Reglementarea națională în discuție în litigiul principal ar viza uniformizarea datei de începere a plății cotizației în sistemul de pensii și, prin urmare, menținerea vârstei de pensionare. În acest context, excluderea luării în calcul a perioadelor de studii realizate înaintea vârstei de 18 ani ar fi justificată de faptul că persoana în cauză nu desfășoară, în principiu, în aceste perioade, nicio activitate remunerată care să determine plata unor cotizații către sistemul de pensii.
- 32 În măsura în care urmărirea unui asemenea obiectiv permite să se asigure respectarea principiului egalității de tratament în cazul tuturor persoanelor dintr-un anumit sector și legat de un element esențial al raportului lor de muncă, precum momentul de pensionare, acest obiectiv constituie un obiectiv legitim al politicii de ocupare a forței de muncă (a se vedea prin analogie Hotărârea Comisia/Ungaria, C-286/12, EU:C:2012:687, punctul 61).
- 33 În al doilea rând, este necesar să se verifice, potrivit formulării înseși a articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2000/78, dacă, în cadrul marjei largi de apreciere recunoscute statelor membre, amintită la punctul 30 din prezenta hotărâre, mijloacele de realizare a acestui obiectiv sunt corespunzătoare și necesare.
- 34 Pe de o parte, în ceea ce privește caracterul corespunzător al articolului 54 alineatul (2) litera a) din PG 1965, din dosarul prezentat Curții reiese că vârsta minimă de recrutare în serviciul public este stabilită la 18 ani și că, prin urmare, un funcționar poate să fie afiliat la sistemul de pensii al funcționarilor și să cotizeze la acest sistem numai de la această vârstă.
- 35 În consecință, prin excluderea, în temeiul acestei dispoziții, a luării în calcul a perioadelor de studii realizate înaintea vârstei de 18 ani este în măsură să se îndeplinească obiectivul legitim care constă în adoptarea unei politici de ocupare a forței de muncă de natură să permită tuturor celor afiliați la sistemul de pensii al funcționarilor să înceapă să cotizeze la aceeași vârstă, să dobândească dreptul la o pensie pentru limită de vârstă integrală și, astfel, să se asigure egalitatea de tratament între funcționari.

- 36 În ceea ce privește, pe de altă parte, aspectul dacă reglementarea națională în discuție în litigiul principal nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului pe care îl urmărește, trebuie amintit că cererea care se află la originea litigiului principal are ca obiect luarea în calcul nu a perioadelor de muncă, precum în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Hütter (EU:C:2009:381), ci doar a perioadelor de studii realizate într-o instituție de învățământ gimnazial sau liceal tehnic sau profesional.
- 37 În această privință, reglementarea națională în discuție în litigiul principal este în aparență coerentă prin prisma justificării evidențiate de instanța de trimitere, și anume excluderea de la luarea în calculul pensiei pentru limită de vârstă a perioadelor în care persoana în cauză nu plătește cotizații la sistemul de pensii.
- 38 Astfel, pe de o parte, perioade de studii precum cele în discuție nu determină plata unor astfel de cotizații. Pe de altă parte, în ceea ce privește perioadele de școlarizare realizate de funcționar după împlinirea vârstei de 18 ani, din decizia de trimitere reiese că acestea nu sunt considerate perioade asimilabile anilor de muncă și, prin urmare, nu pot fi luate în considerare pentru calcularea punctelor de pensionare decât cu condiția, prevăzută la articolul 56 din PG 1965, a achitării în sistemul de pensii a unei cotizații speciale corespunzătoare cotizațiilor lipsă. Din dosarul prezentat Curții reiese că această cotizație specială constituie contraprestația aferentă necontribuirii de către persoana în cauză, pe durata anilor de școlarizare, la sistemul de pensii prin intermediul cotizațiilor obligatorii. Prin urmare, această cotizație specială îndeplinește o funcție compensatorie.
- 39 În aceste condiții, ținând seama de marja largă de apreciere recunoscută statelor membre nu numai în alegerea urmăririi unui obiectiv determinat în materie de politică socială și de ocupare a forței de muncă, ci și în ceea ce privește definirea măsurilor prin care acest obiectiv poate fi realizat, o măsură precum cea prevăzută la articolul 54 alineatul (2) litera a) din PG 1965 este corespunzătoare pentru realizarea obiectivelor menționate la punctele 31 și 32 din prezenta hotărâre și nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestor obiective.
- 40 În consecință, este necesar să se răspundă la prima și la a treia întrebare că articolul 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) și articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2000/78 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude luarea în calcul, în vederea acordării dreptului de pensie și a calculării cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, a perioadelor de școlarizare realizate de un funcționar înaintea vârstei de 18 ani, în măsura în care, pe de o parte, este justificată în mod obiectiv și rezonabil de un obiectiv legitim care ține de politica ocupării forței de muncă și a pieței muncii și, pe de altă parte, constituie un mijloc corespunzător și necesar de realizare a acestui obiectiv.

Cu privire la a doua întrebare

- 41 Având în vedere răspunsul dat la prima și la a treia întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 42 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 2 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) și articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude luarea în calcul, în vederea acordării dreptului de pensie și a calculării cuantumului pensiei, a perioadelor de școlarizare realizate de un funcționar înaintea vârstei de 18 ani, în măsura în care, pe de o parte, este justificată în mod obiectiv și rezonabil de un obiectiv legitim care ține de politica ocupării forței de muncă și a pieței muncii și, pe de altă parte, constituie un mijloc corespunzător și necesar de realizare a acestui obiectiv.

Semnături